

В. І. Лінчевськийаспірант
кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Класичного приватного університету

КРИМІНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ВЕДЕННЯ БАЗИ ДАНИХ ПРО ВКЛАДНИКІВ АБО ПОРЯДКУ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ

Метою статті є аналіз складу одного зі злочинів у сфері банкрутства – злочину порушення порядку ведення бази даних або складання звітності про вкладників – та питання його актуальності. Автор зазначає, що кваліфікація злочину, передбаченого ч. 1 ст. 220 Кримінального кодексу України, та особливості особливо кваліфікованих складів цього кримінального правопорушення, передбачених ч. 4 цієї ж статті, викликають певні труднощі. Автор визначає підстави кримінальної відповідальності за це правопорушення та елементи складу злочину. Охарактеризовано обов'язкові та додаткові ознаки складу злочину. Визначено місце злочину «порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку складання звіту» в системі кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Досліджуваний злочин є одним із злочинів у сфері неплатоспроможності. Автор визначає загальну та пряму, а також факультативну безпосередню мету злочину, передбаченого ч. 1 ст. 220. Злочин, передбачений частиною 1 статті 220 Кримінального кодексу України, є матеріальним злочином. Його цілями є: 1) внесення завідомо неправдивих відомостей до бази даних про вкладників (частина 1 статті 220-1); 2) внесення завідомо неправдивих відомостей до звіту, що подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (частина 3 статті 220-1); 3) (пошкодження або знищення) бази даних про вкладників (частина 4 статті 220-1). У цій статті розглядається, як реалізується об'єктивна сторона правопорушення – порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку звітування про них. Описано суб'єктивні ознаки цього правопорушення. Автор визначає та уточнює понятійний апарат правопорушення «порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку інформування про них» на основі Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

Ключові слова: база даних, вкладник, звітність, порядок формування, злочини у сфері банкрутства, керівник, службова особа банку, завідомо неправдиві відомості.

Постановка проблеми дослідження. Проблеми правопорядку та законності у сфері господарської діяльності в Україні є дуже серйозними. Незважаючи на певну інтенсивність розвитку законодавства в частині оновлення національного кримінального законодавства про відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності, деякі проблеми залишаються невирішеними. Однією з таких проблем є правильна кваліфікація злочинів у сфері банкрутства.

Аналіз останніх наукових досліджень. Питанням банкрутства присвятили свої праці П. П. Андрушко, І. Н. Бенедисюк, Н. О. Гутрова, Є. М. Василян, О. О. Додоров, О. Є. Звірко, А. М. Клочко, В. М. Кирилко, І. А. Крепицький, Б. Н. Колб, М. Й. Коржанський, О. О. Круглова, Н. А. Лопашенко, В. В. Луць, В. В. Лук'янов, Н. М. Ляпунова, І. Ю. Михалев, М. І. Мельник,

Р. Мовчан, О. Перепелиця, А. Ришелюк, В. Сташис, Є. Стрельцов, М. Талан, В. Тацій, М. Хавронюк, І. Хар та інші. Водночас окремі питання щодо кваліфікації цих злочинів залишаються невирішеними та потребують подальших досліджень. Деякі складними питаннями є природа злочину, передбаченого ч. 1 ст. 220 Кримінального кодексу України (далі – КК України), а також спеціальні ознаки предмета цього злочину, зазначені у ч. 4 цієї норми.

Метою цієї статті є розгляд актуального питання щодо доцільності віднесення злочину, вчиненого проти порядку ведення бази даних про вкладників або порядку звітності, до злочинів у сфері банкрутства.

Виклад основного матеріалу дослідження. 2 березня 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон № 218-VIII «Про внесення змін до

деяких законодавчих актів України щодо відповідальності осіб, пов'язаних з банківською діяльністю» [3]. Відповідно до цього нормативно-правового акту, стаття 218(1) «Доведення до банкрутства» була додана до Глави 7 Особливої частини Кримінального кодексу України, що має назву «Злочини у сфері господарської діяльності». Це також не остання зміна до Кримінального кодексу щодо економічних злочинів у сфері банкрутства. Наприклад, у Законі України № 629-VIII від 16 липня 2015 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку», Кримінальний кодекс України доповнено статтею 220-1 «Злочини у сфері ведення бази даних про вкладників або звітності» та статтею 220-2 «Фальсифікація фінансових документів чи звітності фінансової установи, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (припинення) ліцензії фінансової установи» [3]. Усі вищезазначені положення та стаття 219 Кримінального кодексу України передбачають кримінальну відповідальність за злочини у сфері банкрутства.

Відповідно до частини 1 статті 220 Кримінального кодексу України, кримінальними правопорушеннями є такі діяння внесення керівником або іншим працівником банку завідомо неправдивих відомостей до бази даних про вкладників [7].

Єдиною підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого Кримінальним кодексом України. Іншими словами, це сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, визначених законом про кримінальну відповідальність, які кваліфікують певне суспільно небезпечне діяння (дію або бездіяльність) як кримінальне правопорушення [5, с. 44]. Два елементи кримінального інституту вважаються обов'язковими: обов'язковий елемент, притаманний усім складам злочинів, і факультативний елемент, притаманний лише певним складам злочинів.

У теорії кримінального права обов'язковими елементами складу злочину вважаються такі елементи: мета, об'єктивна сторона, суб'єкт і суб'єктивна сторона. Традиційно характеристика злочину починається з визначення його об'єкта (суспільні відносини, що охороняються законом про кримінальну відповідальність, або діяння, яке заподіює чи створює загрозу заподіяння шкоди).

Часто для визначення виду об'єкта правопорушення використовують «вертикальну класифікацію» [5, с. 44-47], відповідно до цього виділяються наступні:

1) Загальний – сукупність усіх суспільних відносин, що охороняються Кодексом про кримінальну відповідальність. Оскільки Кримінальним кодексом охороняються найбільш важливі суспільні відносини, то правильне розуміння загального об'єкта дає можливість розмежувати злочинні та незлочинні діяння.

2) Під родовим об'єктом розуміють однорідну і взаємопов'язану групу суспільних відносин, на які посягає певна кількість правопорушень. Наприклад, злочини проти основ національної безпеки України (ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України»), загальним об'єктом яких є суспільні відносини, спрямовані на захист основ національної безпеки України; злочини проти власності (ст. 6 Закону України «Про основи національної безпеки України»), родовим об'єктом яких є відносини власності; злочини проти громадської безпеки (ст. 9 Закону України «Про основи національної безпеки України»), загальним об'єктом яких є громадська безпека, тобто захищеність життя людини від підвищеної небезпеки [6, с. 286].

3) Безпосередній – конкретні суспільні відносини та блага, які є об'єктом правопорушення. Іноді виділяють також видові об'єкти злочину, які є частиною загального об'єкта, що об'єднує групу близьких між собою суспільних відносин.

Крім вертикальної класифікації, в теорії кримінального права існує також «горизонтальна» класифікація, в якій безпосередні об'єкти злочину поділяються на основні, додаткові та факультативні. Під основним безпосереднім об'єктом розуміють суспільні відносини, яким обов'язково заподіюється шкода при вчиненні злочину. Додаткові безпосередні об'єкти – це суспільні відносини, яким заподіюється шкода додатково до основного об'єкта. Дискреційні об'єкти – це суспільні відносини, які поставлені під охорону кримінального закону, але не обов'язково перебувають під загрозою на момент вчинення злочину.

Тому, відповідно до наведеної вище класифікації, проаналізовано об'єкт злочину «порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку звітування».

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку складання звітності є одним із злочинів у сфері господарської діяльності (стаття 7 Кримінального кодексу України).

У вітчизняній кримінальній юриспруденції економічні злочини піддаються різним класифікаціям, більшість з яких пов'язані з віднесенням злочинів до певних груп залежно від конкретної мети.

Наприклад, науковці В. Я. Тацій, В. М. Кириченко та О. І. Перепелиця пропонують такі класифікації:

- злочини у сфері підприємництва, конкуренції та іншої діяльності суб'єктів господарювання;
- злочини у сфері банкрутства;
- злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів;
- злочини у сфері обслуговування споживачів та захисту їх прав;
- злочини у сфері приватизації державного, комунального майна [6, с. 186-187].

На нашу думку, така позиція найкраще відображає природу відповідної групи злочинів у сфері господарської діяльності. Однак за останні роки стаття 7 Кримінального кодексу України зазнала суттєвих змін. Деякі склади злочинів, зокрема статті 218, 220 та 221 Кримінального кодексу України, тобто більшість злочинів у сфері банкрутства, були декриміналізовані. Натомість, як зазначалося вище, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку» було внесено зміни до частини 1 статті 220 та частини 2 статті 220 Кримінального кодексу України.

Наразі, на думку О. О. Додорова видається доцільним, згідно з яким стаття 218, частина 1, злочин доведення банку до неплатоспроможності; стаття 219, злочин доведення банку до неплатоспроможності; стаття 220, частина 1, порушення порядку ведення бази даних про вкладників або надання інформації про них; стаття 220, частина 2, підстави для фальсифікації фінансових документів та звітності фінансової установи, приховування банкрутства фінансової установи та відкликання ліцензії фінансової установи належать до такої групи господарських правопорушень, як правопорушення проти права на кредит [1, с. 606]. Дійсно, злочини, передбачені ч. 1 ст. 218 та ч. 1 ст. 219 КК, завдають значної матеріальної шкоди державі або кредиторам. Це є суспільно небезпечними наслідками цих злочинних діянь. Вимоги до складів злочинів, передбачених частинами 1 та 2 статті 220, є формальними (законодавець обмежився лише визначенням суспільно небез-

печного діяння та виключив зі складу злочину суспільно небезпечні наслідки). У той же час, стаття 220(1) стосується вчинення керівником або іншим працівником банку діяння, пов'язаного з умисним пошкодженням або знищенням бази даних про вкладників, або вчинення діяння, що унеможлиблює ідентифікацію вкладників за інформацією, яка міститься в базі даних про вкладників, або виведення банку з ринку. Закон передбачає вчинення дій, що призводять до незаконного збільшення витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб або унеможливають початок виплат коштів вкладникам збанкрутілого банку відповідно до законодавства України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». У цьому випадку також створюється загроза законним інтересам кредиторів (вкладників). Водночас правопорушення пов'язане з неплатоспроможністю (або банкрутством) банку. Тому можна стверджувати, що порушення порядку ведення бази даних та звітності про вкладників є суспільно небезпечним діянням у сфері неплатоспроможності, спрямованим проти законних інтересів кредиторів (вкладників).

Визначаючи загальний об'єкт правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 220 Закону України, слід зазначити, що у зв'язку з тим, що це правопорушення належить до правопорушень у сфері господарської діяльності, його загальним об'єктом є сукупність відносин, що складаються у сфері господарської діяльності, тобто відносин, які виникають у зв'язку з виробництвом, розподілом, обміном та споживанням товарів, виконанням робіт та наданням послуг. З вищезазначеного можна зробити висновки про безпосередній об'єкт цього правопорушення. Порушення порядку ведення бази даних або звітності про вкладників відбувається у сфері банкрутства і суперечить законним інтересам кредиторів, тому його безпосереднім основним об'єктом є сприяння у сфері виконання банками фінансових зобов'язань. Більше того, хоча кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 220 КК України, за формальним складом є злочином (тобто його склад не спрямований на настання суспільно небезпечних наслідків), одним із таких наслідків, відповідно до ч. 4, є заподіяння матеріальної шкоди вкладникам, зокрема, неплатоспроможний банк не в змозі розрахуватися з вкладниками. Отже, безпосереднім об'єктом порушення порядку ведення бази даних про вкладників або складання звіту можуть бути відносини власності.

Предмет правопорушення (об'єкт правопорушення) слід відрізнити від об'єкта правопорушення, тобто конкретного об'єкта матеріального світу, в якому було вчинено правопорушення або якого стосується правопорушення. Цей факультативний елемент складу злочину може бути прямо зазначений у назві або порядку розташування статті або впливати з її змісту. Предметом злочину можуть бути майно, документи, національна або іноземна валюта, зброя або певна інформація.

Злочин, передбачений частиною 1 статті 220 Кримінального кодексу України, також є злочином з прикриттям. Його об'єктами є завідомо неправдива інформація, внесена до бази даних про вкладників (ч. 1 ст. 220-1), завідомо неправдива інформація, внесена до звіту, що подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ч. 3 ст. 220-1) та база даних про вкладників (пошкоджена або знищена) (ч. 4 ст. 220-1).

Під завідомо неправдивою інформацією розуміється інформація, надана адресатам, зазначеним у статті, яка містить неправдиві відомості про вкладника.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: Установа, яка виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб, виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків у випадках, передбачених Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [4].

Кожен банк є членом фонду гарантування вкладів. Це членство є обов'язковим. Банк стає учасником з дня отримання банківської ліцензії. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб має вільний доступ до інформації про діяльність банку та його вкладників. Стаття 17(7) Закону встановлює, що учасники Фонду гарантування вкладів фізичних осіб зобов'язані вести базу даних про вкладників у порядку, встановленому Фондом, з урахуванням інформації, відображеної в базі даних про відсотки за вкладами фізичних осіб, та забезпечувати можливість щоденного формування інформації про вкладників [4].

База даних про вкладників – це комбіноване програмно-апаратне сховище даних, яке є частиною системи автоматизації банку і забезпечує накопичення, зберігання та належне використання інформації про вкладників, необхідної для здійснення Фондом виплат гарантованих сум відшкодувань [8].

Фундаментальним елементом складу злочину є його об'єктивна сторона, тобто зовнішнє вираження правопорушення. При аналізі об'єк-

тивної сторони виділяють наступні ознаки: 1) суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність); 2) суспільно небезпечні наслідки такого діяння; 3) причинний зв'язок між вчиненим винним діянням і наслідками, що настали; 4) місце, обстановка, форма, спосіб, час, обстановка, засоби або знаряддя, за допомогою яких було вчинено злочин.

Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони правопорушення є суспільно небезпечне діяння, тоді як інші ознаки вважаються факультативними. Це пов'язано з тим, що законодавець по-різному структурував окремі статті КпАП України. Зазвичай їх розрізняють за такими конститутивними ознаками:

1) Матеріальний – де предметом правопорушення є не лише суспільно небезпечне діяння, а й суспільно небезпечні наслідки, що ним спричинені;

2) Формальний – коли обсяг покарання охоплює лише діяння, вчинене винним, а наслідки виключаються з обсягу покарання; та

3) Усічений – випадки, коли склад охоплює лише підготовчі дії до злочину або процес виконання певних дій, спрямованих на спричинення суспільно небезпечних наслідків.

Відповідно до ч. 1 ст. 220 порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку звітування об'єктивно виражається у вчиненні активного діяння, яке полягає у внесенні завідомо неправдивих відомостей до бази даних про вкладників. Склад злочину охоплює лише вчинення цього суспільно небезпечного діяння. Можливі наслідки цього знаходяться за межами складу злочину. Злочин є закінченим з моменту внесення відповідної інформації до бази даних депозитарію. Іншими словами, склад правопорушення є чистою формальністю.

Під «внесенням» слід розуміти внесення повністю або частково неправдивих відомостей (інформації про кількість вкладників, їхні персональні дані, суми вкладів тощо) до бази даних про вкладників як засіб реалізації об'єктивної сторони правопорушення.

Вкладник – фізична особа (у тому числі фізична особа-підприємець), яка є власником договору банківського вкладу (депозиту), банківського рахунку або іменного депозитного сертифіката [4].

Що стосується звітності, яка подається до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб відповідно до статті 31 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», то банки зобов'язані подавати до Фонду

баланси, аудиторські висновки та інші форми звітності, документи та інформацію, необхідні Фонду для виконання його функцій відповідно до Закону, згідно з вимогами, встановленими нормативно-правовими актами Фонду, а також у форматі та строки, визначені нормативно-правовими актами Фонду [4].

Пошкодження бази даних депозитарію (ч. 1 ст. 220, п. 4 ч. 1 ст. 220, п. 4 ч. 1 ст. 220 КК України) – будь-яка дія, яка частково унеможлиблює або ускладнює використання такої бази даних або інформації, що міститься в ній.

Під знищенням бази даних депозитарію (п. 4 ч. 1 ст. 220 КК України) слід розуміти будь-яку дію, яка повністю унеможлиблює використання такої бази даних або інформації, що міститься в ній.

Також, відповідно до ч. 1 ст. 220 КК України, об'єктивна сторона цього злочину полягає у вчиненні дії, яка будь-яким чином унеможлиблює ідентифікацію вкладників з використанням інформації, що міститься в базі даних про вкладників, або спричиняє незаконне збільшення витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пов'язаних з виведенням банку з ринку, вчиненням дії чи бездіяльності або вчиненням дії, яка унеможлиблює початок здійснення виплат коштів вкладникам неплатоспроможного банку. Відповідно до цього формулювання, злочин вважається закінченим, коли винна особа повністю реалізує намір вчинити вищезазначене діяння і настає вищезазначений результат (існує причинний зв'язок між діянням винної особи та результатом).

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк може бути віднесений до категорії проблемних або неплатоспроможних.

Банк відноситься до категорії проблемних, якщо він відповідає хоча б одному з таких критеріїв (стаття 75 Закону):

1) протягом звітного місяця допустив зменшення регулятивного капіталу банку більше ніж на 5%;

а) щоденний розмір регулятивного капіталу є меншим за мінімальний розмір регулятивного капіталу, встановлений нормативно-правовими актами Національного банку України, у п'ять і більше разів; та/або

б) норматив адекватності (достатності) регулятивного капіталу став меншим за граничне значення адекватності (достатності) регулятивного капіталу, встановлене нормативно-правовим актом Національного банку України, більше ніж удвічі;

2) якщо встановлено, що банк не виконав вимоги вкладників чи інших кредиторів, строк платежу за якими настав більше п'яти робочих днів тому, та/або банк не відобразив у документах з обліку клієнтів банку факт невиконання банком цих вимог у строки, встановлені законодавством України;

3) банк систематично порушує законодавство у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

4) протягом звітного місяця банк знизив хоча б один із нормативів ліквідності більше ніж на 5% нижче мінімально допустимих значень, установлених нормативно-правовими актами Національного банку України (більше ніж у п'ять разів для щоденних розрахунків та більше ніж у два рази для 10-річних розрахунків);

5) сума негативно класифікованих активів банку (за винятком реабілітованих активів) становить понад 40% від загальної суми активів, за якими відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України здійснюється оцінка ризиків та формування резервів (стаття 4-1);

6) банк не має ефективної та адекватної системи внутрішнього контролю та/або управління ризиками, що загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;

7) банк систематично подає або розкриває недостовірну інформацію або звітність, у тому числі про операції з пов'язаними з ним особами, з метою приховування суттєвого фінансового стану банку [2].

Банк вважається неплатоспроможним у таких випадках (стаття 76 Закону):

1) нездійснення діяльності відповідно до вимог закону, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, протягом 180 днів з дня віднесення банку до категорії проблемних;

2) зниження розміру регулятивного капіталу або нормативу адекватності регулятивного капіталу банку до однієї третини від мінімального рівня, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України;

3) невиконання банком протягом п'яти робочих днів поспіль більше ніж 2% своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами та/або встановлення факту невідображення банком невиконання на рахунках клієнтів у визначений законом строк після віднесення банку до категорії проблемних;

4) виявлення факту здійснення банком після віднесення його до категорії проблемних опе-

рацій (крім нарахування процентів за вкладками та отримання клієнтами банку заробітної плати, аліментів, пенсій, стипендій, інших соціальних та державних виплат), укладення (переукладення) договору, що призвели до зменшення зобов'язань перед фізичними особами понад суму гарантованого відшкодування, внаслідок чого збільшилися зобов'язання перед фізичними особами в межах суми гарантованого відшкодування та/або збільшилися зобов'язання перед фізичними особами, не покриті сумою гарантованого відшкодування;

5) невиконання банком, віднесеним до категорії проблемних, розпорядження або рішення Банку України (зокрема, про застосування заходів впливу/санкцій) та/або вимоги Банку України про усунення порушення банківського законодавства, нормативно-правових актів Банку України у встановлений Банком України строк (пункт 6) [2].

Наступним елементом складу правопорушення є суб'єктивна сторона, тобто внутрішня сторона правопорушення, тобто психічний процес, який відбувається у свідомості правопорушника, характеризує волю правопорушника і має місце в самому злочинному діянні. Ознаками суб'єктивної сторони є вина, мотив і мета вчинення злочину.

Відповідно до статті 23 Кримінального кодексу України, виною злочину є психічне ставлення особи до вчинюваної нею дії або бездіяльності, передбаченої Кримінальним кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або бездіяльності. Умисел поділяється на прямий і непрямий:

1) Прямий умисел – це умисел, коли особа усвідомлює суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачає його суспільно небезпечні наслідки і бажає їх настання;

2) Непрямим умислом визнається умисел, коли особа усвідомлює суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачає його суспільно небезпечні наслідки і свідомо, якщо не бажає, допускає їх настання (стаття 24) [7].

Ці види необережних злочинів можна поділити на самовпевненість та недбалість:

1) Самовпевненість – це коли особа передбачає можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності), але легковажно розраховує на їх відвернення;

2) Необережність – це злочинна недбалість, коли особа повинна була і могла передбачити, але не передбачила суспільно небезпечні

наслідки свого діяння (дії або бездіяльності) (стаття 25) [7].

Мотив і мета правопорушення можуть бути різними і, як правило, викладені безпосередньо в статті, яка безпосередньо регулює правопорушення.

З суб'єктивної сторони порушення порядку ведення або надання інформації про вкладників вчиняється з прямим умислом, про що свідчать терміни «умисно» (частини 1 і 3) та «свідомо» (частина 4) частини 1 статті 220. Водночас правопорушення не характеризується наявністю конкретної мети або мотиву для його вчинення.

Останнім обов'язковим елементом правопорушення є суб'єкт (особа, яка вчинила правопорушення і відповідає всім ознакам, передбаченим Кримінальним кодексом України). Суб'єкт злочину (частина 1 статті 18 Кримінального кодексу України) – це фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці (найчастіше 16 років), з якого може наставати кримінальна відповідальність за Кримінальним кодексом України. Законодавець також виділяє як спеціального суб'єкта злочину здорову фізичну особу, яка вчиняє злочин у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність [7].

Існують конкретні мішені для порушень процедур ведення бази даних про вкладників та звітності. Обмежується директорами банків або іншими посадовими особами.

Службова особа – це особа, яка на основі постійного, тимчасового чи спеціального повноваження здійснює функції представника влади чи місцевого самоврядування та обіймає постійно чи тимчасово в органі державної влади, органі місцевого самоврядування, на підприємстві, в установі чи організації посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських завдань, Уповноважена особа, яка виконує такі функції в силу спеціальних повноважень, наданих їй органом державної влади чи органом місцевого самоврядування [7]. Посадовими особами також вважаються посадові особи іноземних держав (у тому числі особи, які перебувають на службі в іноземних органах законодавчої, виконавчої чи судової влади, присяжні та інші особи, які виконують державні функції від імені іноземної держави, зокрема особи, які виконують державні функції для державного органу або державного підприємства), іноземні арбітри, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземній державі в порядку, альтернативному судовому, а також посадові

особи міжнародних організацій (посадові особи міжнародних організацій) [7].

Це означає, що така особа повинна працювати в банку, займати певну посаду та бути службовою особою з відповідними повноваженнями. Звичайно, керівник банку, який виконує організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські завдання, також є службовою особою.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши склад злочину, передбаченого частиною 1 статті 220 Кримінального кодексу України, та визначивши його об'єктивні та суб'єктивні ознаки, можна дійти висновку про складність визначення безпосередньої свавільної мети цього злочину та способу його вчинення, а також про необхідність подальших наукових досліджень у цій сфері.

Список використаної літератури:

1. Дудоров О. О. Кримінальне право : навч. посібник. Київ : Ваїте, 2014. 944 с.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 5–6. Ст. 30.
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 43. Ст. 386. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2012. № 50. Ст. 564
5. Кримінальне право України. Загальна та особлива частина : навч. посібник. Київ : Істина, 2007. 400 с.
6. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред. В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. 608 с
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 № 2341-03. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
8. Рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 9 липня 2012 р. № 3 (у редакції рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 25 вересня 2014 р. № 99). Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2012 р. за № 1430/21742. URL: <http://www.fg.gov.ua>

Linchevskiy V. I. Criminal characteristics of violation of the procedure for maintaining the depositors' database or the procedure for generating reports

The purpose of the article is to analyze the composition of one of the crimes in the field of bankruptcy – the crime of violating the procedure for maintaining a database or compiling reports on depositors – and the issue of its relevance. The author notes that the qualification of the crime provided for in Part 1 of Art. 220 of the Criminal Code of Ukraine, and the features of the specially qualified components of this criminal offense, provided for in Part 4 of the same article, cause certain difficulties. The author defines the grounds of criminal responsibility for this offense and the elements of the crime. Mandatory and additional features of the crime are characterized. The place of the crime "violation of the procedure for maintaining a database about depositors or the procedure for drawing up a report" in the system of criminal offenses in the field of economic activity has been determined. The investigated crime is one of the crimes in the field of insolvency. The author defines the general and direct, as well as the optional direct purpose of the crime provided for in Part 1 of Art. 220. The crime provided for in part 1 of Article 220 of the Criminal Code of Ukraine is material. Its goals are 1) entering knowingly false information into the depositor database (Part 1 of Article 220-1); 2) entering knowingly false information in the report submitted to the Individual Deposit Guarantee Fund (Part 3 of Article 220-1); 3) (damage or destruction) of the depositor database (Part 4 of Article 220-1). This article examines how the objective side of the offense is implemented – violation of the procedure for keeping a database about depositors or the procedure for reporting on them. Subjective signs of this offense are described. The author defines and clarifies the conceptual apparatus of the offense "violation of the procedure for maintaining a database about depositors or the procedure for informing about them" based on the Law of Ukraine "On the System of Guaranteeing Deposits of Individuals".

Key words: database, depositor, reporting, order of formation, crimes in the field of bankruptcy, manager, bank official, knowingly false information.